

TERRA LIBERA

ČASOPIS HLÁSÍCÍ SE K TRADICI LAISSEZ FAIRE

prosinec 2003 / ročník 4

Jaká bude nadílka... ?

Dan Šťastný

Vposledních měsících v roce se tradičně chystáme - a někteří z nás se dokonce těší - na něco, co rádi nazýváme nejkrásnějšími svátky v roce. Touha nějak potěšit naše blízké je natolik silná, že jsme ochotni za tímto účelem strávit desítky hodin svého času s lidmi naopak naprosto cizími: u regálů, kde hodinu vybíráme z 20 značek hydratačních krémů, ve frontě u pokladny, abychom pracně vybraný krém nemuseli krást, nebo třeba na zastávce MHD, když se nedostaneme ani do třetí tramvaje za sebou. Navzdory častým povzdechům nad hektičností Vánoc to ale zpravidla vždy nakonec stojí za to. Kdyby tomu tak nebylo, naše zvyky bychom brzy změnili.

Důvodem snahy o navození sváteční atmosféry není žádná ekonomická analýza Vánoc: články na tradiční ekonomická témata typu „Vliv Vánoc na HDP“ či „Efektivnost Vánočních dáreků“ rádi přenecháme nějakým vzrušujícím odborným časopisům. Namísto toho bychom jen rádi upozornili na jednu skutečnost, na kterou možná mnozí pro všechen ten shon zapomínáme: že Ježíšek není sám, kdo se ke konci roku chystá nadělovat...

Je možná jakousi ironií, že v době, kdy se připravujeme na nadílku všech našich privátních Ježíšků, je již v plném proudu každoroční akce jednoho poněkud statnějšího a kolektivního Ježíška, kterého bychom z jistých důvodů (ale minimálně kvůli odlišení) mohli nazývat spíše Dědou Mrázem. Ačkoliv nadílka obou z nich bezpochyby vyvolá štěstí a úsměv na tváři malých i velkých, neznamená to, že bychom mezi nimi nenašli žádné rozdíly.

Začněme nejprve tím, jak si o nadílku těmto džentlmenům píšeme. První, co nás u Dědy Mráze zarazí, je že Vám na rozdíl od Ježíška nikdy nenadělí nic, o co jste si výslovně nenapsali. Nechcete-li proto vyjít při nadílce naprázdno, musíte mu napsat o zcela konkrétní dárce. Žádné „já nevím, tak mi něco kup“, které známe z dopisů Ježíškovi, zde tedy nefunguje. A nejen to. Ke každému dárečku, o němž si v dopise napíšete, si musíte vymyslet zkazku o tom, že to bez něj nepřežijete, popřípadě že ten dárek pro Vás má význam především pro ostatní (pro něž se v dopisu vyplatí používat termín společnost). Když už Dědovi Mrázovi napíšete, nesmíte být zklamaní tím, že Vás nikdy svojí nadílkou nepřekvapí, neboť, narozdíl od Ježíška, Vám ještě před nadílkou na Váš dopis odpoví. Svoji plánovanou nadílku totiž každoročně zveřejňuje v tiskovině s obrovským nákladem. Tento seznam ukazuje Děda Mráz pravidelně i těm, kteří si o nic nenapsali nebo kterým nakonec nic nenadělil.

Poté, co jsme zvládli „před-nadílkovou fázi“, můžeme přejít k samotné nadílce. Zda budete se svými přáníčky u Ježíška úspěšní či nikoliv, závisí na tom, jak moc pracovití Vaši jednotliví Ježíšci přes rok byli a jak moc hodní jste byli Vy. Paradoxně, ač se nejedná o Ježíška, na přesně takových faktorech bude záviset i splnění Vašich přání zaslanych Dědu Mrázovi. Jeho možnosti nadělovat se totiž vůbec neodvíjí od toho, jak pracovitý byl on sám, nýbrž do značné míry od toho, jak pracovití byli naši Ježíšci. Závisí-li velikost obou nadílek dohromady na pracovitosti Ježíšků, potom je z toho zřejmé, že čím více chce nadělovat Děda Mráz, tím méně budou moci nadělovat jednotliví Ježíšci. K úplnosti srovnání je třeba též dodat, že i k tomu, aby Vás Děda Mráz obdaroval, musíte být hodní, pouze význam Vaší

(pokračování na straně 2)

Globální oteplování, nebo vláda - kdo více škodí?

Bjørn Lomborg



Většina zemí kromě Spojených států dosáhla shody týkající se redukce emisí uhlíku. Tato shoda byla obecně interpretována tak, že téměř spasí svět. Leč, nejenže toto není pravda ve vědeckém slova smyslu - tato shoda nevykoná téměř žádné dobro, ale není též jasné, zda je snaha o snížení emisí uhlíku skutečně tou nejlepší cestou k zajištění světového pokroku v těch nejdůležitějších oblastech.

Efekt globálního oteplování je naléhavý ve všech oblastech - životní prostředí, politika, ekonomika. Není žádných pochyb, že člověk ovlivnil množství a stále zvyšuje atmosférické koncentrace CO₂, což způsobí nárůst teploty. Nechystám se probírat veškeré vědecké nejasnosti a v zásadě přijmu modely a predikce zprávy Mezinárodního panelu pro klimatické změny (IPCC). Bude však třeba odlišit nadsázku od reality, abychom mohli učinit optimální rozhodnutí ohledně svojí budoucnosti.

Tvrzení IPCC, že svět se během přicházejícího století oteplí o 5,8 °C, je založeno na obrovské rozmanitosti scénářů a modelů.

(pokračování na straně 2)

Výroční proces loupení

Ron Paul

Každý podzim prochází Kongres USA něčím, co je ve Washingtonu známo jako „proces přivlastňování“ (appropriation process). Tento termín je nicméně nepřesný. Namísto něj by se mělo říkat spíše „proces utrácení“. Vaše peníze byly přece již vládou přivlastněny, tedy přesněji řečeno, byly Vám odebrány prostřednictvím daní. Jakmile má toto Kongres za sebou, tráví podzimní měsíce tím, co mu jde ze všeho nejlépe: utrácením peněz.

Kongres každoročně schvaluje 13 objemných rozpočtových zákonů, společně se čtrnáctým, jemuž se velkoryse říká „doplňkový“. Prostřednictvím těchto zákonů je financováno nepřeberné množství federálních ministerstev, úřadů a programů, včetně různých dotací ve výši více jak bilionu dolarů. Každý z těchto zákonů je napěchován stovkami stran plných dárečků pro nesčetné privilegované skupiny, odvětví, jednotlivé společnosti a zahraniční vlády. Je zcela běžné, že každý z těchto zákonů je doplněn desítkami a stovkami dodatků, z nichž všechny jsou o tomtéž: o více penězích pro někoho konkrétního.

Tento proces dává členům rozpočtového výboru do rukou obrovskou moc, neboť na tom či onom kousku z federálního koláče závisí mnoho zájmových skupin. Do hry se pouští i samotní kongresmani

(pokračování na straně 4)

Jaká bude nadílka... ?

(pokračování ze strany 1)

poslušnosti může být poněkud jiný. Hodní budete (a šance na úspěšnost při nadílce tím zvýšíte) například tehdy, když projevíte ochotu se za odměnu o svůj dárek se samotným Dědou Mrázem nějak podělit: nezřídka předem a nejčastěji tak, aby to nikdo jiný neviděl.

Podívejme se nakonec ještě krátce na fázi, která po nadílce následuje, na období, kdy si našich různě zasloužených dáreků užíváme. Zatímco Ježíška zpravidla zajímá pouze to, zda z dárku máte radost, Děda Mráz Vám Vaše dárky bez milosti vezme a dá je někomu hodnějšímu, pokud uvidí, že je nepoužíváte tak, jak chtěl on. A nejde jen o to, kdybyste se svým dárkem zacházeli nešetrně! Nesmíte být totiž ani příliš šetrní, neboť kdyby Vám dárek vydržel i do dalšího roku,

Děda Mráz by Vám za trest napřesrok nadělil méně nebo třeba taky nic.

Ti, kteří mají z Vánoc hrůzu, by neměli propadat chmurám. Jak jsme viděli, existuje nadělování, které se sice obejde v prosinci bez front u pokladen (k období toho nicméně dochází v březnu u podatelů finančních úřadů), ale které představuje pro naše chmury daleko větší důvod, neboť o něm – narozdíl od našich Vánoc – sami nerozhodujeme. Je pozoruhodné, že slyšíme tolik stížností a vzdychání nad Vánocemi, zatímco způsob, jakým naděluje Děda Mráz, se drží na okraji zájmu. Jak to, že si nikdo nestěžuje na to, že za stále více dáreků, kterým svým známým Děda Mráz naděluje, platí ti, kteří spoléhají jen na Ježíška?

Přestaňte si však pohodu, která dříve či

později do našich domovů s Vánocemi přijde, kazit vyjmenováváním důvodů, proč bychom měli být nepřičetní. Nemá-li někdo ani po roce našeho působení tímto směrem dost, nechtějte přečte článek Rona Paula, v němž jistě najde podobnosti s českou scénou.

Nepředpokládáme, že je mezi našimi čtenáři někdo, kdo by psal Dědovi Mrázovi, a proto přejeme-li jim bohatou nadílku, máme tím na mysli především nadílku od starého dobrého Ježíška. Ať se Vám svátky vydaří, ať se Vám povede zapomenout na mnohdy absurdní svět kolem nás a ať se v příštím roce dočkáme něčeho, co si na tomto místě přejeme každoročně, aniž bychom o to někomu psali: být alespoň o kousek blíže vysněné TERRA LIBERA, než jsme byli před rokem.

Globální oteplování, nebo vláda - kdo více škodí?

(pokračování ze strany 1)

Zde IPCC výslovně odmítá tvorbu predikcí budoucího vývoje a namísto toho nabízí „fantazirování za pomoci počítače“, kdy počítač ze zadaných vstupních proměnných vypočte normativní scénáře, které „by si člověk myslel, že by mohly nastat“. Katastrofické scénáře se ale zdají být vysoce nepravděpodobné. Seriózní analýzy uvádějí, že obnovitelné zdroje – a zvláště pak ty z oblasti solární energie – budou v polovině tohoto století schopny konkurovat fosilním palivům nebo je dokonce vytlačí. To znamená, že emise uhlíku, budou spíše sledovat nízkoemisní scénáře při pravděpodobném oteplení 2–2,5 °C.

Mimoto, globální oteplování nesníží produkci potravin a také pravděpodobně nezvýší sílu ani četnost hurikánů [„neexistuje všeobecná shoda modelů týkajících se bouřek ve středních výškách (intenzity a četnosti) a jejich variability“], „existují nějaké důkazy, které ukazují pouze malé změny v četnosti tropických cyklonů“, „rovněž nezvýší dopad malárie a ani nezapříčiní více úmrtí“. [Matematické modely zjišťující vhodné teplotní zóny pro výskyt moskytů, pouze ukazují, že globální oteplování v 80. letech 21. století by mohlo zvýšit počet lidí potenciálně vystavených malárii o 2–4 procenta (tj. ohrožení 260–320 milionů lidí z 8 miliard v nejrizikovější skupině)]. IPCC ovšem poukazuje na to, že většina dodatečně exponovaných bude pocházet ze zemí se středním nebo vysokým příjmem, kde fungující zdravotní systém a rozvinutá infrastruktura činí malárii nepravděpodobnou. Globální studie skutečného přenosu malárie tak ukazuje „překvapivě málo změn i při těch nejnepríznivějších scénářích“. Je dokonce nepravděpodobné, že globální oteplování zapříčiní nárůst obětí povodní, protože mnohem bohatší svět se bude lépe chránit. (celkové ná-

klady na ochranu jsou relativně nízké, předpokládá se výše okolo 0,1 % HDP pro většinu států až po několik procent pro malé ostrovní státy).

Globální oteplování bude mít ovšem skutečné náklady – celkové předpokládané náklady se pohybují okolo 5 bilionů dolarů. Takové odhady jsou nevyhnutelně nejisté, ale jsou odvozeny z modelů stanovující náklady globálního oteplení v široké paletě společenských oblastí, jako jsou zemědělství a lesnictví, rybníkářství, energetika, zásobování vodou, infrastruktura, škody způsobené hurikány a suchem, ochrana pobřeží, ztráta půdy způsobená zvýšením hladiny moří, ztráta mokřin a lesů, ztráta druhů a lidských životů, znečištění a migrace.

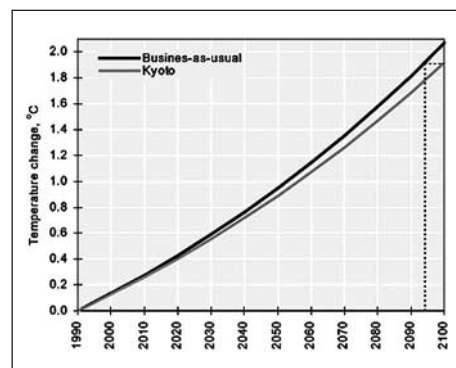
Následky globálního oteplení budou mít nejtvrďší dopad na rozvojové země, zatímco průmyslové země mohou mít ve skutečnosti prospěch z oteplení nižšího než 2–3 °C. Dopad na rozvojové země je obecně tvrdší kvůli jejich chudobě a tedy jejich menší schopnosti se přizpůsobit.

Navzdory naší intuici, že přirozeně potřebujeme kvůli nákladům globálního oteplení něco udělat, bychom neměli aplikovat lék, který je ve skutečnosti dražší než původní ztráta. Ekonomické analýzy jasně ukazují, že bude mnohem dražší radikálně omezit emise CO₂, než zaplatit cenu za přizpůsobení se zvýšeným teplotám.

Na základě Kjótských protokolů se navrhuje omezení emisí uhlíku o 5,2 % pod úroveň roku 1990 v roce 2010, neboli redukce o téměř 30 % objemu znečištění, které by bylo v roce 2010 produkováno, jestliže by se znečištění nebránilo.

Vliv Kjóta (a ještě více Bonnu) na klimát bude nepatrný. Všechny modely souhlasí, že Kjótské protokoly budou mít na životní prostředí překvapivě malý vliv. Model IPCC z roku 1996 ukazuje, jak očekávaný teplot-

ní nárůst o 2,1 °C v roce 2100 bude protokoly snížen na nárůst o 1,9 °C. Nebo ještě jasněji – teplotu, které bychom čelili v roce 2094, jsme posunuli do roku 2100. Kjótské protokoly v podstatě nijak efekt globálního oteplení neodvracejí, ale toliko kupují světu šest let.



Obrázek 1: Očekávaný nárůst teploty při žádné změně a změně vyvolané protokoly. Tečkovaná čára vyznačuje, že teplota v roce 2094 bude při současném vývoji bez omezení emisí stejná jako při uplatnění protokolů v roce 2100.

Jestliže bude Kjótský protokol realizován se vším všudy až na obchodování s emisemi – záměr, který se zdá být naprosto nedosažitelný a který bude nejen téměř bez jakýchkoliv výsledků pro klimát, také dojde k neefektivnímu využívání zdrojů. Náklady Kjótského paktu budou jen pro Spojené státy vyšší než cena řešení nejpalčivějšího světového problému – zásobení celého světa čistou pitnou vodou a zabezpečení základních hygienických podmínek. Předpokládá se, že řešení problému pitné vody by zachránilo před smrtí 2 miliony lidí a zabránilo onemocnění další půl miliardy lidí vážnou nemocí. Jestliže nebudou



v kjótském procesu uplatněny žádné mechanismy obchodování, náklady by se mohly přiblížit 1 bilionu dolarů. To je téměř pětinašobná částka potřebná pro zabezpečení světového pokrytí pitnou vodou a kanalizací. Pro srovnání – celková světová pomoc se v současnosti ročně pohybuje kolem 50 miliard dolarů.

Kdybychom šli ještě dále – jak mnozí navrhuji – a stlačili globální emise uhlíku na úroveň roku 1990, celkové náklady pro svět by prudce vzrostly, a to o další 4 biliony dolarů – což je srovnatelné s vlastními náklady globálního oteplování. Podobně omezení teplotního nárůstu by stálo dalších 3–33 bilionů dolarů.

Z uvedeného je zřejmé, že musíme být velice opatrní v naší snaze jednat v otázce globálního oteplování. Obecně řečeno, globální oteplování bude drahé (5 bilionů dolarů) a k dispozici je jen málo možností k řešení. Dokonce, i kdybychom zacházeli s jevem globálního oteplování optimálně, což znamená snižování emisí relativně daleko do budoucnosti, můžeme snížit celkové náklady pouze nepatrně – o asi 0,3 bilionu dolarů. A pokud se rozhodneme přijmout Kjótský nebo jiný, ještě ambicióznější projekt, svět celkově ztratí. Tento závěr není výsledkem pouze jediného modelu. Téměř všechny počítačové modely souhlasí, že i přes některé chaotické výsledky, které byly vzaty v potaz, „je jasné, že optimální politika by měla zahrnovat malé snižování emisí pod nekontrolované míry alespoň do poloviny 21. století.“

Není tedy trochu podivné, že typická zpráva o globálním oteplování označuje veškeré negativní okolnosti, které mohou pocházet z emisí CO₂, ale říká málo nebo téměř nic o tom, co může pocházet z přehnaně horlivé regulace takových emisí? Proč se ale problematika globálního oteplování otevřeně nediskutuje, aby se předešlo velkým a drahým chybám placeným našimi potomky, ale diskutuje se spíše s horlivostí připomínající kazatele radikálních náboženství?

Způsob argumentace nám naznačuje, že diskuse nad globálním oteplováním není pouze otázkou výběru vhodné ekonomické cesty pro lidstvo, ale má mnohem hlubší politické kořeny vedoucí až k tomu, jaký typ budoucí společnosti bychom si měli přát. Tento způsob chápání je jasně vysloven ve zprávě IPCC z roku 2001. Zde IPCC říká, že bychom měli konstruovat automobily a vlaky s omezenou nejvyšší rychlostí, vychvalovat kvalitu plachetnic, biomasy (která „je obnovitelným zdrojem lidského druhu od pradávna“) a jízdních kol. Rovněž bychom měli požadovat regionálně uspořá-

danou ekonomiku, abychom omezili poptávku po dopravě.

IPCC v podstatě navrhuje a otevřeně přiznává, že potřebujeme změnit individuální životní styl a odklonit se od spotřeby. Musíme se soustředit na rozdělování zdrojů (například přes spoluvlastnictví), zvolit volný čas namísto bohatství, kvalitu před kvantitou a „zvýšit svobodu při omezení spotřeby.“ Kvůli klimatickým změnám musíme přestavět náš svět a najít „vhodnější životní styl.“

Problém – tak jak je viděn IPCC – je to, že „podmínky veřejné přijatelnosti takové možnosti, nejsou často prezentovány v žádoucím měřítku.“ Je vlastně „velmi obtížné přesvědčit místní hráče o přicházející, značné klimatické změně a potřebě nápravné akce.“ IPCC jde dokonce tak daleko, že naznačuje, že důvod, proč nejsme ochotni přijmout pomalejší (nebo žádná) auta a regionální ekonomiku s bicykly a žádným mezinárodním cestováním, je ten, že jsme byli indoktrinováni médii, kde vídáme televizní postavy jako odraz našich vlastních životů, tvořících naše hodnoty a identitu. Následně IPCC zjišťuje, že média by mohla pomoci a vytvořit cestu směrem ke světu udržitelného světa: „Nárůst uvědomění mezi mediálními profesionály o potřebě omezení skleníkového efektu a úloze médií v utváření životního stylu a lidských tužeb, může být efektivní cestou k povzbuzení většího kulturního posunu.“

Použití globálního oteplování jako odrazového můstku pro další, širší politické cíle je zcela legitimní, ale takové cíle by měly být vysloveny jasně a poctivě. Navíc je ještě problematičtější mít organizaci, která často docela úspěšně shromažďuje nerelevantnější vědecké informace o globálním oteplování, ale také chytře dělá reklamu politické agendě, která zřídka kdy dosáhne novinových titulků.

Důležitým výsledkem debaty o globálním oteplování je následujících pět bodů. Za prvé si musíme uvědomit, co je předmětem sporu – chceme zacházet s problémem globálního oteplování co neefektivněji, nebo chceme použít globálního oteplování jako odrazového můstku pro jiné politické projekty? Pokud si toto neujasníme, debata bude pokračovat bezvýsledně. Osobně věřím, že bychom měli uvažovat jasně a řešit problémy odděleně, protože snaha řešit všechny problémy v jednom může spíše vést ke špatným řešením ve všech oblastech. Proto se na tomto místě zabýváme pouze problémem globálního oteplování.

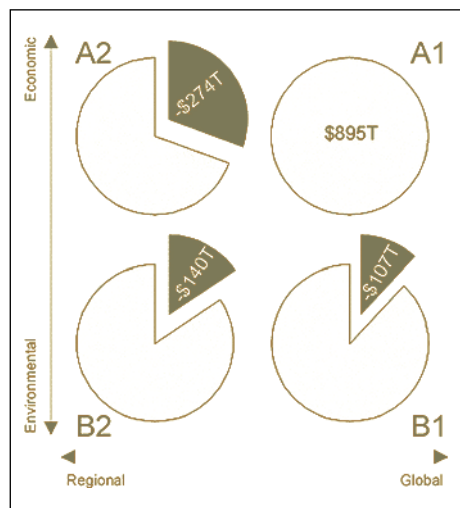
Za druhé, neměli bychom utrácet sumy peněz k nepatrnému snížení globálního teplotního nárůstu, které povede ke špatné-

mu využití zdrojů a které bychom pravděpodobně mohli mnohem efektivněji využít v rozvojovém světě. Toto spojení mezi spotřebou zdrojů na globální oteplování a pomocí třetímu světu je mnohem hlubší, protože rozvojový svět bude globálním oteplováním zasazen zdaleka nejvíce. V případě, že utrácíme zdroje, abychom zmírnili dopady globálního oteplování, pomáháme tak budoucím obyvatelům rozvojového světa. Pokud utratíme stejné peníze přímo ve třetím světě, pomohli bychom současným obyvatelům rozvojového světa a skrze ně rovněž i jejich potomkům. Jelikož obyvatelé třetího světa mají šanci být v budoucnosti bohatší v důsledku skutečnosti, že výnosnost investic v rozvojových zemích je mnohem vyšší než investic do prevence globálního oteplování (poměr okolo 16% ku 2%), dostáváme se k otázce: „Chceme trochu pomoci bohatším obyvatelům třetího světa za sto let, nebo chceme mnohem více pomoci chudším obyvatelům dnes?“ K získání obrazu velikosti problému: Kjótské protokoly budou zřejmě stát 150 miliard dolarů ročně a pravděpodobně mnohem více. UNICEF odhaduje, že pouze 70–80 miliard ročně by mohlo zajistit všem obyvatelům třetího světa přístup k základním vymoženostem, jako je zdravotní péče, vzdělání, voda a kanalizace. Stále více důležitý je i fakt, že pokud bychom byli schopni shromáždit tak obrovské investiční prostředky pro rozvojové země v současnosti, dali bychom těmto zemím mnohem lepší pozici, co se týče zdrojů a infrastruktury, se kterými bude možné čelit globálnímu oteplování.

Za třetí, měli bychom si uvědomit, že náklady globálního oteplování budou značné – kolem 5 bilionů dolarů. Protože omezení emisí se rychle stává velmi drahým a snadno i kontraproduktivním, měli bychom zaměřit většinu svého úsilí na nalezení řešení pro zmírnění emisí skleníkových plynů v dlouhém období. Částečně to znamená, že potřebujeme investovat mnohem více do výzkumu a vývoje solárních zařízení, fúze a dalších pravděpodobných zdrojů budoucnosti. Vezmeme-li současnou výši amerických investic do výzkumu obnovitelných zdrojů, jež dosahuje 200 milionů, zdá se, že výrazný nárůst by mohl být slibnou investicí k dosažení přechodu k obnovitelné energii na sklonku století. Znamená to také, že bychom měli být vstřícnější i k dalším inovacím (tzv. geoinženýringu). Doporučení se pohybují od používání hnojiv v oceánech (za účelem využití řasy k vázání uhlíku poté co uhynou a klesnou na dno oceánů) a uvolňování částic síry do stratosféry (ochlazování Země), až po zachycování CO₂ z užívání fosilních paliv a jejich navrácení do úložiště v geologických útvech. Pokud by jeden z těchto přístupů vskutku zmírnil emise CO₂ (respektive jejich část) nebo omezil globální oteplování, představovalo by to pro svět nemírnou hodnotou.

Za čtvrté, měli bychom pohlížet na cenu globálního oteplování ve vztahu k celkové světové ekonomice. Analýzy ukazují, že

i kdybychom se rozhodli „nic nedělat“ při omezování emisí uhlíku, bylo by lidstvo v důsledku nákladů globálního oteplování v polovině století jen o několik let pozadu oproti společnosti, které by globální oteplování nehrozilo. Globální oteplování je v tomto ohledu omezený a zvládnutelný problém.



Obrázek 2: Čtyři hlavní scénáře IPCC, podle hlavních budoucích směrů. Všechny částky jsou uvedeny v bilionech dolarů. Zdroj: IPCC 2000b, BEA 2001b-c

Konečně za páté je zjevné, že globální oteplování není nikde na světě tím nejdůležitějším problémem. Na čem záleží, je dát možnost chudým zemím stát se bohatými a poskytnout občanům rozvinutých zemí ještě více příležitostí. V obrázku 2 vidíme celkový důchod nastávajícího století uváděný ve čtyřech hlavních scénářích z poslední

zprávy IPCC. Pokud si zvolíme svět zaměřený na ekonomický rozvoj v rámci globálního rámce, celkový důchod tohoto století bude okolo 900 bilionů dolarů. Nicméně kdybychom šli po cestě soustředění se na životní prostředí (i když zůstaneme v globálním rámci), lidstvo tak ztratí 107 bilionů dolarů neboli 12 % celkového, potenciálního důchodu. Když vybereme více regionální přístup k řešení problémů dvacátého prvního století, budeme čelit ztrátě 140–274 bilionů dolarů čili ztrátě více než čtvrtině potenciálního příjmu. Mimoto taková ztráta by byla hlavně ke škodě rozvojových zemí, přesun z A1 do B1 by stál rozvojové země čtvrtinu jejich celkového důchodu, což znamená, že by lidé museli obětovat 75% zvýšení příjmu, jehož by jinak mohli v budoucnu dosáhnout. Vše zmíněné by mělo být viděno ve světle celkové ceny globálního oteplování, cca. 5 bilionů dolarů, a toho, že optimální politika globálního oteplování může ošetřit pouze 0,3 bilionů dolarů.

Pokud chceme zanechat naši planetu s co největšími možnostmi pro naše potomky, a to jak v rozvojových tak i rozvinutých zemích, musíme se soustředit hlavně na ekonomiku a řešení našich problémů v globálním kontextu, spíše než soustředování se na životní prostředí v regionálním kontextu. To klade důraz na zabezpečení ekonomického růstu, zvláště v oblastech třetího světa při zajištění globální ekonomiky. Dva úkoly, které si svět sám předsevzal v rámci Světové obchodní organizace (WTO). Jestliže zde uspějeme, mohli bychom zvýšit světový příjem o 107 až 274 bilionů dolarů, zatímco i když dosáhneme absolutně nejefektivnější politiky v boji proti globálnímu oteplování,

TERRA LIBERA
je vydávána společností TERRA LIBERA.
Kontaktní adresa:
TL, c/o Liberální institut,
Spálená 51, 110 00 Praha 1
E-mail: TL@libinst.cz
Její vydávání není povoleno ani schváleno žádnou státní institucí.

Předplatné TL na rok 2004
Jak se stát každý měsíc součástí TERRA LIBERA?
Předplatte si zaslání časopisu TERRA LIBERA.
Všechna čísla roku 2003 a předplatné na rok 2004 získá ten, kdo daruje Liberálnímu institutu minimálně 250,- Kč na jeho činnost. Předplatné pouze na rok 2004 lze získat minimálně za 150,- Kč. Elektronické předplatné ve formátu pdf za polovinu!
Účet 55 94 61/0300
Standardní roční předplatné: 0,25 g zlata
e-gold účet: 131844
Více o e-gold na: www.libinst.cz

můžeme zvýšit blahobyt pouze o 0,3 bilionů dolarů. Poctivě řečeno, naše budoucnost a budoucnost našich dětí nezávisí primárně na rozhodnutích v rámci IPCC, ale na odstraňování překážek světového obchodu.

Bjørn Lomborg je docentem na katedře politických věd, University of Aarhus, Dánsko a autorem slavné knihy „Skeptical Environmentalism“. Z anglického originálu přeložil Vladislav Škop.

Výroční proces loupení

(pokračování ze strany 1)

v naději, že ze společné kádě ukořistí co nejvíce pro své volební obvody. To obnáší hrátky s pěknou řádkou čertů. Každý kongresman, který doufá v upevnění svých šancí na znovuzvolení tím, že získá pro svůj obvod dotace, bude nucen svolit k účasti na mnoha nepěkných politických obchodech.

Ústřední roli hrají rovněž lobbyisté. Jako stínová tvůrčí legislativy zajišťují pro své klienty požadovaný příděl z federální nadílky. Lobbyisté vyvíjejí tlak na legislativce buď prostřednictvím příslibů k financování jejich volební kampaně, nebo výhrůžkami, že budou podporovat volebního oponenta. Toho jsou si kongresmani velice dobře vědomi a snaží se všemožně vyhnout tomu, aby si jakoukoliv skupinu zastoupenou silnou lobby nějak znepráčetili. Skupinou, která je v této špinavé záležitosti zastoupena nejméně, jsou američtí daňoví poplatníci.

Celý tento proces připomíná závody ve zbrojení - neustále rostoucí spirálu. Neexistuje zde jediná motivace k omezení výdajů. Ve skutečnosti je každý rozpočet pouze základ pro přípravu rozpočtu na následující rok. Otázkou vůbec není, zda bude

rozpočet každý rok navýšen, ale pouze o kolik bude navýšen. Federální úřady se zuby nehty snaží utratit své roční rozpočty do posledního centu, aby dokázaly lépe ospravedlnit jejich každoroční zvýšení.

Kdo ale rozhodnul o tom, že federální vláda musí utratit každý rok více a více? Proč nelze výdaje snížit, i kdyby to mělo být třeba jen o pár procent? Jen si představte, kolik kapitálu by bylo uvolněno k použití v produktivní sféře soukromé ekonomiky, kdyby každoročně po dobu deseti let utratila vláda o jediné procento méně. Věřil snad někdo zcela vážně tomu, že celý federální rozpočet nemá na sobě deset procent tuku, který není možné nějakým způsobem shodit? Dnešní vláda utratí neuvěřitelný dvojnásobek toho, co utratila v roce 1990. A myslili jsme si snad, že tenkrát byl její rozpočet nesnesitelně malý?

Politici ve Washingtonu samozřejmě rádi o potřebě omezení veřejných rozpočtů mluví, ale nikdy pro něj nehlasují. Slova jsou jedna věc; skutečným testem přesvědčení jakéhokoliv politika je způsob, jakým hlasuje. Jediným opravdovým měřítkem upřímnosti

kongresmanů, kteří tvrdí, že chtějí menší vládu, je zda říkají NE při projednávání rozpočtových zákonů. Nic složitějšího na tom není. Opravdový rozpočtový konzervatismus znamená zvednout ruku pro omezení výdajů, nikoliv jejich zvyšování.

Většina Američanů považuje federální vládu za přebujelou a myslí si, že utrácí příliš mnoho peněz a že je utrácí špatně. I ti nejzřetlivější socialisté připouštějí, že ve vládní mašinérii dochází k obrovskému plýtvání. S tím však Kongres zjevně nesouhlasí a neúnavně utrácí každým rokem více a více. Americký daňový poplatník proto stojí před dvěma možnostmi: buď přestane do Kongresu volit takové rozhazovače, nebo se musí pomalu smířit s nastupujícím demokratickým socialismem pod taktovkou vlády, který již brzy bude pohlcovat 50 % toho, co se v zemi vyprodukuje.

Dr. Ron Paul je republikánským členem Kongresu za stát Texas. Z důvodů z článku zřejmých je v kuloárech znám jako „Mr. No“ („pan Ne“). Z anglického originálu The Looting Process přeložil Dan Šťastný.